

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/1/2025
Identifikačné číslo spisu: 7116207143
Dátum vydania rozhodnutia: 28.01.2026
Meno a priezvisko: Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:7116207143.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Q., narodenej U., zastúpenej advokátom JUDr. Marekom Gibom, Trebišov, Hviezdoslavova 4, proti žalovaným 1/ A. V., narodenému U., 2/ K. V., narodenej U., obaja K., zastúpenými advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Košice, Štúrova 20, o neplatnosť právneho úkonu a neexistenciu práva, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 35C/85/2016, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 24. apríla 2024 sp. zn. 9Co/36/2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobkyňa má voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (teraz Mestský súd Košice) (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 04. marca 2022, č. k. 35C/85/2016-582 rozhodol tak, že:

„I. Konanie n e p r e r u š u j e.

II. U r č u j e s a, že zmluva o zriadení záložného práva uzavretá dňa 12. 2. 2015 medzi žalovanými v 1/ a 2/ rade ako záložnými veriteľmi a žalobcami v 1/ a 2/ rade ako záložcami na zabezpečenie záväzku zo zmluvy o pôžičke zo dňa 12. 2. 2015, je neplatná a záložné právo zriadené v prospech žalovaných v 1/ a 2/ rade k nehnuteľnostiam v bezpodielovom spoluvlastníctve žalobcov v 1/ a v 2/ rade, a to bytu č. X nachádzajúcim sa na X. poschodí vo vchode B., meštianskeho domu, súp. č. XX, postaveného na parcele registra „C“ č. 636/1, ďalej parcely registra „C“ č. 636/1 o výmere 1414 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria, parcely registra „C“ č. 636/4 o výmere 40 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria, s podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastnícky podiel pozemku 655/10000, to všetko zapísané na LV č. XXXXX pre obec K. k. ú. A. vedené Okresným úradom Košice, katastrálny odbor, neexistuje.

III. Žiadna zo strán n e m á p r á v o na náhradu trov konania.

IV. Žalovaným v 1/ a 2/ rade p r i z n á v a voči žalobcom v 1/ a 2/ rade trovy odročeného pojednávania zo dňa 15. 6. 2021 v rozsahu 100 %.“

1.1. Po rozhodnutí súdu prvej inštancie v priebehu odvolacieho konania dňa U. zomrel pôvodne v konaní

vystupujúci žalobca v 1. rade J.. Q. W., ktorý podľa oznámenia Notárskeho úradu zomrel a jedinou do úvahy prichádzajúcou dedičkou je jeho pozostalá manželka J.. V. W.. Táto bola na súde prvej inštancie stranou sporu ako žalobkyňa v 2. rade. V zhode s § 63 CSP odvolací súd preto konal ako s právnym nástupcom pôvodného žalobcu v 1. rade už len so žalobkyňou J.. V. W..

1.2. Súd prvej inštancie rozhodoval opätovne o žalobe na určenie neplatnosti záložnej zmluvy a neexistencii záložného práva z nej vyplývajúceho potom, čo jeho v poradí prvý rozsudok zo dňa 3. 9. 2018 č. k. 35C/85/2016-191 o zamietnutí žaloby v tejto časti bol zrušený odvolacím súdom pre nesprávnu interpretáciu § 137 Civilného sporového poriadku (CSP).

1.3. V opätovnom konaní súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil tým, že žalobcovia tvrdili, že písomná zmluva o pôžičke zo dňa 12. 02. 2015, na základe ktorej mali žalovaní ako veritelia požičať žalobcom sumu 47.760 eur, a záväzok na vrátenie ktorého plnenia mal byť zabezpečený záložnou zmluvou z rovnakého dňa, nie platným právnym úkonom, na jeho základe neboli nikdy žalobcom poskytnuté finančné prostriedky, z čoho vyplývala tiež neexistencia záložného práva ako sekundárneho právneho úkonu. Žalovaní sa napriek tomu domáhali uspokojenia pohľadávky výkonom záložného práva podľa zákona o dobrovoľných dražbách. Súd zohľadňujúc v konaní zistené skutočnosti vychádzal zo záveru, že neexistuje platný záväzok žalobcov z písomnej zmluvy o pôžičke na vrátenie dlhu, ktorý mal byť predmetom zabezpečenia podľa záložnej zmluvy, keď bolo nepochybné, že finančná čiastka 44.760 eur nebola poukázaná na účet žalobcov, pri ktorom závere vzal do úvahy aj fakt, že v prípade finančnej pôžičky je zmluva naplnená aj v prípade, ak finančné prostriedky sú odovzdané podľa dohody strán k rukám alebo na účet tretieho subjektu, ak je nepochybné, že ide o pôžičku pre dlžníka. Súd vykonal dokazovanie aj na overenie skutočnosti, či bolo zrejmé, že žalovanými tvrdené plnenie poukávané na účet spoločnosti CK Odysseus s.r.o. mohlo predstavovať plnenie zo zmluvy o pôžičke, keď z výpisu z účtu CK Odysseus s.r.o. vedeného v Sberbank Slovensko a.s. zistil, že dňa 16. 02. 2015 naň bola žalovanou 2/ poukázaná suma 22.200 eur a dňa 23. 2. 2015 suma 22.100 eur, teda v úhrne 44.300 eur. K uvedenému súd konštatoval, že tieto platby neobsahujú žiadnu identifikáciu o tom, aby malo ísť o pôžičku poskytnutú žalobcom alebo o vklad do spoločnosti realizovaný žalovanými namiesto žalobcov, keď ani suma plnenia nezodpovedala dohode vyplývajúcej z písomnej zmluvy o pôžičke. Zdôraznil, že zmluvné strany sa v čl. IV bod 1. zmluvy o pôžičke síce dohodli, že ich úmyslom je rozdelenie povinností z úverovej zmluvy č. U. . uzavretej medzi Slovenskou sporiteľňou a.s. ako veriteľom a žalovanými v 1. a 2. rade ako dlžníkmi o úvere 70.000 eur, no súčasne čl. IV bod 2.3. zmluvy o pôžičke konštatoval, že táto čiastka navýšená na sumu 89.520 eur sa rozdelí na polovicu vo forme pôžičky, a každá zo zmluvných strán vloží sumu vo výške 44.760 eur na účet spoločnosti CK Odysseus s.r.o., keď súčasne podľa čl. IV bod 4. mali byť uzavreté aj zmluvy o pôžičke medzi zmluvnými stranami ako veriteľmi a spoločnosťou CK Odysseus s.r.o. ako dlžníkom, ktoré splátky dlhu z pôžičky mala platiť spoločnosť CK Odysseus s.r.o. z prevádzkových nákladov. Súd tak považoval za zrejmé, že tak žalobcovia ako aj žalovaní mali vložiť do podnikania spoločnosti 44.760 eur formou pôžičiek, za ktorých okolností nepovažoval za preukázané tvrdenia žalovaných, aby suma plnenia 44.300 eur vložená na účet spoločnosti CK Odysseus s.r.o. predstavovala plnenie žalovaných pre žalobcov titulom pôžičky alebo plnenie žalovaných za žalobcov titulom vkladu do podnikania spoločnosti, keď realizácia právnych úkonov svedčila pre záver, že v skutočnosti išlo o plnenie záväzkov žalovaných voči spoločnosti CK Odysseus s.r.o.. Poukázal na to, že iba v prípade, ak by žalovaní vložili do podnikania spoločnosti dvakrát po 44.760 eur, raz ako plnenie svojho záväzku, a raz ako plnenie záväzku za žalobcov, bolo by možné konštatovať, že došlo k poskytnutiu finančných prostriedkov titulom pôžičky, či titulom plnenia toho, čo mali plniť žalobcovia podľa § 454 Občianskeho zákonníka (OZ). Iný záver odporoval zmyslu a účelu zmluvných ustanovení písomnej zmluvy o pôžičke i obsahu výpovedí strán sporu, z ktorých bolo nesporné, že žalovaní sa mali rovnako podieľať na záväzkoch spoločnosti. Súd preto uzavrel, že v konaní nebolo preukázané, aby došlo k naplneniu zmluvy o pôžičke ako reálneho kontraktu, pretože nebolo preukázané, aby žalovaní ako veritelia poskytli žalobcom sumu 44.760 eur a z vykonaného dokazovania nebolo možné ustáliť ani to, aby mali sporové strany vôľu uzavrieť nejakú inú nepomenovanú zmluvu, plnenie z ktorej by mohlo byť predmetom zabezpečenia podľa záložnej zmluvy z 12. 02. 2015. K obrane žalovaných, že úver 70.000 eur od Slovenskej sporiteľne a.s. bol potrebný na vyrovnanie dlhu na kontokorentnom úveru, a na vyrovnanie predchádzajúcich dlhov spoločnosti CK Odysseus s.r.o., ktoré dlhy boli hradené z úveru poskytnutého žalovanému 1/ od Prvej stavebnej sporiteľne a.s. zo zmluvy č. U. zo dňa 14. 5. 2012 o úvere a medziúvere zo dňa 27. 9. 2012 vo výške 25.000 eur, ktorý bol splatený

ku dňu 27. 1. 2015, súd uviedol, že táto obrana žalovaných nemohla byť považovaná za preukázanú a odôvodnenú. Zdôraznil, že jediný výpis z účtu spoločnosti v OTP banke, kam malo byť poukázané plnenie zo stavebného sporenia na účely CK Odysseus s.r.o. vypovedá o vklade sumy 20.000 eur zo dňa 20. 6. 2012 a zároveň o výbere 10.000 eur v tej istý deň. Hodnotil ako dôvodné tvrdenia žalobcov, že o existencii záväzkov spoločnosti CK Odysseus s.r.o. nemali prehľad ani vedomosť, keďže v konaní bolo nepochybne preukázané, že žalobcovia sa museli domáhať v súdnom konaní predloženia účtovných a iných dokumentov spoločnosti, ktorá povinnosť bola uložená CK Odysseus s.r.o. rozhodnutím Okresného súdu Košice I vo veci 31Cb/84/2018. Majúc za zistené, že nebolo v konaní preukázané, že žalovaní v 1. a 2. rade na základe písomnej zmluvy o pôžičke poskytli žalobcom finančné prostriedky, konštatoval, že z uvedenej zmluvy nevznikol žiadny platný záväzok, a teda nevznikol ani platne akcesorický záväzok v podobe záložného práva zriadeného na nehnuteľnosti žalobcov na základe zmluvy záložnej zo dňa 12. 02. 2015, z ktorých dôvodov žalobe o neplatnosť záložnej zmluvy a neexistenciu záložného práva vyhovel. Výsluch pôvodného žalobcu v 1. rade, ktorý bol zmarený pre nepriaznivý zdravotný stav žalobcu, nevykonal ani dodatočne, považujúc ho za dôkaz nehospodárny a nadbytočný, keď skutočnosti tvrdené v konaní mal spoľahlivo zistené z ďalších vykonaných dôkazov výsluchom žalobkyne J. a žalovaných.

1.4. O náhrade trov odročeného pojednávania rozhodol s prihliadnutím na procesné zavinenie na strane žalobcov v zhode s § 178 ods. 2, § 179 ods. 1 CSP. Pri rozhodnutí o náhrade trov celého konania postupoval podľa § 255 ods. 2 CSP nepriznávajúc žiadnej strane sporu náhradu trov, pre zhodný procesný (ne)úspech, lebo v poradí prvým rozsudkom právoplatne rozhodol o zamietnutí žaloby v časti neplatnosti zmluvy o pôžičke pre nedostatok naliehavého právneho záujmu a novým rozhodnutím vyhovel žalobe v časti týkajúcej sa záložnej zmluvy, čo znamenalo zhodný pomer úspechu sporových strán v konaní.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalobcu proti výrokom II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie, rozsudkom z 24. apríla 2024 sp. zn. 9Co/36/2022 rozhodol tak, že:

„P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutom II. vyhovujúcom výroku a III. výroku o náhrade trov konania.

Žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovaným povinným spoločne a nerozdielne v plnom rozsahu.“

2.1. Odvolací súd konštatoval, že Zmluva o pôžičke podľa § 657 OZ predstavuje formu reálneho kontraktu, teda vznikne až uskutočnením reálneho odovzdania a prijatia predmetu pôžičky. V prejednávanej veci bolo v písomnej zmluve dohodnuté, že finančné prostriedky v rozsahu 44.760 eur majú byť poukázané na účet žalobcov ako dlžníkov. Pre založenie platného právneho úkonu, neboli rozhodujúce motív, pohnútky (riešenie tvrdených ekonomických problémov spoločnosti Odysseus s.r.o), či zdroj požičaných finančných prostriedkov, podstatná bola prejavovaná vôľa poskytnúť dohodnutý finančný obnos titulom pôžičky. Súd v súlade s § 34, § 35, § 37 Občianskeho zákonníka (OZ) skúmal, či došlo k vzniku záväzkového vzťahu medzi sporovými stranami ako bolo zamýšľané obsahom predloženého písomného úkonu - zmluvy o pôžičke z 12. 02. 2015, ktorého splnenie malo byť predmetom zabezpečenia podľa záložnej zmluvy. Správne ustálil, že pokiaľ aj žalovaní poukázali na účet spoločnosti sumu 44.300 eur, to nijakým spôsobom neosvedčuje existenciu záväzku žalobcov podľa písomnej zmluvy o pôžičke, ktorá ako reálny kontrakt v zmysle zmluvných ustanovení naplnená nebola, ani nepreukazuje založenie iného záväzkového vzťahu, v pomere ku ktorému by mohlo byť záložné právo zaťažujúce nehnuteľnosť žalobcov považované za platne zriadené a existujúce. Peňažná suma nebola odovzdaná dlžníkom na účet uvedený v zmluve, finančné prostriedky boli poukázané na účet spoločnosti Odysseus s.r.o. v sume 44.300 eur teda aj v inom rozsahu ako predpokladala písomná zmluva o pôžičke, preto reálny kontrakt nevznikol. Nebolo možné žiadnym spôsobom ustáliť ani to, aby plnením na účet spoločnosti žalovaní plnili nejaký záväzok za žalobcov, pretože aj žalovaným v zmysle znenia výkladového pravidla článku IV. zmluvy o pôžičke, podľa ktorého sa každá zo zmluvných strán mala podieľať na obchodnom riziku spoločnosti, svedčila povinnosť na peňažné plnenie v prospech spoločnosti Odysseus s.r.o.. Žalovaných zaťažovalo dôkazné bremeno o tom, že plnenie pre spoločnosť Odysseus s.r.o. je plnením z titulu pôžičky, resp. plnením za žalobcov ako vklad do podnikania, ktoré dôkazné bremeno neunesli. V konaní neboli preukázané ani ich tvrdenia, že prostriedkami z úveru hradili

už skôr vzniknuté dlhy spoločnosti, nie ich osobné záväzky, lebo zmluva o stavebnom sporení s Prvou stavebnou sporiteľňou a.s. z roku 2012 bola uzavretá ako s dlžníkom so žalovaným v 1. rade, výpis z účtu vedený na spoločnosť CK Odysseus s.r.o. zo dňa 20. 6. 2012, na ktorý mali byť prostriedky z úveru od Prvej stavebnej sporiteľne vložené vypovedá len o vklade sumy 20.000 eur a zároveň o výbere sumy 10.000 eur žalovaným v 1. rade. Z konania tiež nepochybne vyplýva, že nebolo možné preukázať existenciu záväzkov spoločnosti CK Odysseus s.r.o., keď zo strany žalovaného v 1. rade neboli poskytnuté účtovné doklady a žalobcovia sa museli v osobitnom súdnom konaní Okresného súdu Košice I vo veci 31Cb/84/2018 domáhať uloženia povinnosti na nahliadnutie do týchto dokladov, ktorá povinnosť napriek vyhovujúcemu rozsudku nebola spoločnosťou splnená. Je vylúčené, aby sa obsah právneho úkonu ako bol zachytený v záložnej zmluve a v zmluve o pôžičke ďalej menil, dopĺňal, či nahrádzal podľa vôle žalovaných ako sa toho v konaní domáhajú. Teda, aby zmluva o zriadení záložného práva vzťahujúca sa k zabezpečeniu záväzku zo zmluvy o pôžičke, ktorý záväzok platne nevznikol, zabezpečovala nejaký iný záväzok žalobcov, ku ktorému vôľa zmluvných strán podľa obsahu zmluvy ani ich vyjadrení nesmerovala. Plnenie žalovaných vo výške odlišnej ako bolo vyjadrené v písomnom právnom úkone, poukázané za odlišných okolností, nezakladá záväzok žalobcov zabezpečený záložnou zmluvou zriadenou k zmluve o pôžičke. Zabezpečovaná pohľadávka sa týkala tak podľa znenia zmluvy o pôžičke, záložnej zmluvy i vyjadrení strán sumy 44.760 eur, ktorú mali žalovaní poukázať žalobcom, čo sa však nestalo. Súd prvej inštancie v súlade so zásadami výkladu prejavu vôle založených na princípe dobrej viery, zákaze zneužitia práv, zohľadňovania obvyklého chodu vecí a zámeru zamýšľaného stranami sporu správne uzavrel, že záložná zmluva je neplatná, lebo sa vzťahuje k záväzku, ktorý nevznikol. Záložné právo má subsidiárny, akcesorický charakter vo vzťahu k zabezpečenej pohľadávke, čo znamená, že jeho realizácia je možná až v prípade, ak zabezpečená pohľadávka existuje a nie je riadne a včas splnená. Záložné právo nevznikne, ak sa ukáže, že zmluva, na základe ktorej sa predpokladalo vznik zabezpečenej pohľadávky, je neplatná. Neexistencia zabezpečenej pohľadávky znamená, že neexistuje ani záložné právo, teda niet čo zabezpečiť. Pretože výsledky vykonaného dokazovania preukázali tvrdenie žalobcov, že im nesvedčí žiaden záväzok zo zmluvy o pôžičke, ani z iného právneho titulu voči žalovaným, ktorého splnenie by bolo v súlade s vôľou strán zabezpečené zriadením záložného práva zmluvou z 12. 02. 2015, súd správne uzavrel, že zmluva je neplatná a záložné právo neexistuje. Rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo preto ako vecne správne potvrdené vrátane súvisiaceho výroku o náhrade trov konania, ktorým súd zákonu zodpovedajúcim spôsobom podľa § 255 ods. 2 CSP zohľadnil zhodný pomer procesného úspechu sporových strán v konaní.

2.2. V odvolacom konaní boli odvolatelia procesne neúspešnou stranou sporu, preto sú povinní na náhradu trov konania procesne úspešnej žalobkyni v súlade s § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktoré odôvodnili poukazom na ustanovenie § 420 písm. f).

3.1. Dovolatelia uvádzajú, že v odvolaní proti rozsudku prvej inštancie namietali vadu zmätočnosti, nesprávne skutkové závery a nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie. Žalovaní poukázali na záväzný právny názor uvedený v uznesení Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/49/2019 z 9. októbra 2019, z ktorého vyplynulo, že aj v prípade, že zabezpečovaný záväzok nevznikol z písomnej zmluvy o pôžičke zo dňa 12. februára 2015, ale z ústnej zmluvy, alebo zo zmluvy inomínatnej, nevylučuje to vznik a existenciu záväzku žalobcov voči žalovaným, a ani vznik a existenciu záložného práva podľa záložnej zmluvy zo dňa 12. februára 2015. Žalovaní poukázali na to, že súd prvej inštancie sa týmto právnym názorom neriadil a za podstatnú skutočnosť považoval tvrdenia žalobcov, že im žiadna konkrétna suma, podľa zmluvy o pôžičke zo dňa 12. februára 2015, nebola žalovanými poskytnutá. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozhodnutia, pri hodnotení dôkazov a pri právnom posúdení vecí, zaoberal prakticky len vznikom zmluvy o pôžičke, a to či už v písomnej forme, alebo ako reálneho kontraktu. Súd prvej inštancie nebral do úvahy listinný dôkaz, ktorého pravosť v zmysle toho, že ide o listinu, ktorú všetky strany konania podpísali, nebola účinným spôsobom spochybnená osobitne v kontexte s rovnako účinne nepopretým tvrdením, že „zmluvu o pôžičke nevyhotovovali žalovaní, ale Q., ktorú odporúčali žalobcovia“. Žalovaní v odvolaní namietali, že tento listinný dôkaz preukazuje čo bolo obsahom právneho vzťahu medzi žalovanými a žalobcami, ktorého obsah bol vyjadrený v „zmluve o pôžičke“. Z tejto zmluvy o pôžičke bez akýchkoľvek pochybností vyplynulo, že suma 44.760 eur (záväzok žalobcov) predstavuje polovicu sumy 89.520 eur. Žalovaní

ďalej rozvinuli svoju odvoláciu argumentáciu v tom zmysle, že pohnútkou na uzatvorenie takejto dohody bola skutočnosť, že spoločnosť CK ODYSEUS spol. s.r.o. dlhovala v súvislosti s kontokorentným úrokom SBERBANK Slovensko a. s. k 12. februáru 2015 sumu 44.199,83 eura, pričom nebola spornou skutočnosť, že tak žalobcovia, ako aj žalovaní, ako fyzické osoby, boli ručiteľmi na predmetnom kontokorentnom úvere. V súvislosti s touto skutočnosťou žalovaní preukázali, že z účtu žalovanej v druhom rade bolo obchodnej spoločnosti CK ODYSEUS uhradených 22.200 eur a 22.100 eur. Súčasťou listín, ktorými bolo vykonané dokazovanie, boli aj listiny preukazujúce úhradu vyššie uvedeného záväzku CK ODYSEUS, pričom je nesporné, že k úhrade týchto záväzkov došlo z prostriedkov žalovaných. Tento nedostatok odôvodnenia rozhodnutia nadväzuje na záver odvolacieho súdu o tom, že zmluva o pôžičke nevznikla, keďže nedošlo k reálnemu odovzdaniu a prijatiu predmetu pôžičky, a že pokiaľ aj žalovaní poukázali na účet spoločnosti 44.300 eur, to nijakým spôsobom neosvedčuje existenciu záväzku podľa písomnej zmluvy o pôžičke, ktorá „ako reálny kontrakt“, naplnená nebola. V konečnom dôsledku rozhodnutie odvolacieho súdu za podstatnú a rozhodujúcu otázku považovalo len skutočnosť, či vo vzťahu k sume 44.760 eur došlo k jej odovzdaniu zo strany žalovaných žalobcom. V tejto súvislosti musia žalovaní opätovne poukázať na to, že takýto „zvrat“ v posúdení skutkových právnych okolností vecí v porovnaní so skorším rozhodnutím odvolacieho súdu zostal nevysvetlený.

3.2. Dovolatelia navrhujú, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že súd prvej inštancie a odvolací súd správne skutkovo ustálili, že zmluva o pôžičke uzatvorená dňa 12. 2. 2015 nie je platnou zmluvou o pôžičke, keďže žalovaní neposkytli sumu 44.760 eur, a to ani tým, že by túto sumu odovzdali žalobcom, alebo im ju zaslali na účet, a ani tým, že ju zaslali na účet spol. CK ODYSEUS, spol. s.r.o.. Žalobkyňa má za to, že súdy, aj s poukázaním na platnú judikatúru, správne konštatovali, že žalovaní ako údajní veritelia žalobcov neunesli dôkazné bremeno o tom, že platne uzavreli zmluvu o pôžičke peňazí, ako aj o tom, že k odovzdaniu finančných prostriedkov na základe tejto zmluvy žalobcom skutočne došlo, a to či už k rukám žalobcov alebo na účet tretieho subjektu. Žalobkyňa poukazuje na skutočnosť, na ktorú správne poukázali aj súdy v odôvodnení svojich záverov, že napriek právoplatnému a vykonateľnému Rozsudku Okresného súdu Košice I sp. zn. 31Cb/84/2018-54 zo dňa 23. 5. 2019 a exekúcii vedenej súdnym exekútorom Q. pod sp. zn. Ex 48, Ex 366/21 žalovaný 1/ nespĺnil súdom uloženú povinnosť a tieto platby nemožno overiť v účtovníctve spoločnosti CK ODYSEUS, spol. s.r.o., pričom z ročných účtovných závierok CK ODYSEUS spol. s.r.o. z verejne dostupných zdrojov tieto vklady do spoločnosti, insolventnosť spol. CK ODYSEUS, spol. s.r.o., ani záväzky tvrdené žalovanými nevyplývajú, na čo žalobcovia opakovane upozorňovali. Ako žalobcovia preukázali v tomto konaní, žalovaní sa napriek tomuto konaniu vedenému o neplatnosť právneho úkonu a v priamom rozpore s Uznesením sp. zn. 35C/85/2016-26 o nariadení predbežného opatrenia zdržať sa výkonu záložného práva vydanom v tomto konaní, pokúsili opätovne o vykonanie dražby bytu vo vlastníctve žalobcov. Na základe návrhu žalobcov zo dňa 3. 10. 2018 Okresný súd Košice I svojím uznesením sp. zn. 22C/26/2018 zo dňa 26. 10. 2018 vydal neodkladné opatrenie, ktorým nariadil - podal spoločnosti VIAM - dražobná spoločnosť spol. s.r.o. zdržať sa výkonu dražby. Proti tomuto uzneseniu podala spol. VIAM - dražobná spoločnosť spol. s.r.o. odvolanie, na základe ktorého potom dňa 29. 3. 2018 Krajský súd v Košiciach svojím Uznesením sp. zn. 9Co/73/2019 potvrdil nariadené neodkladné opatrenie. Žalobkyňa žiada odmietnuť dovolanie v celom rozsahu ako neprípustné a zaviazat' žalovaných 1/ a 2/ povinnosťou nahradit' trovy dovolacieho konania vo výške 100 %.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia a na jeho riadne odôvodnenie, zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

8.2. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

9. Pretože dovolatelia namietali nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojvoľný), a či je zachované právo dovolateľov na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

10. Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach, aktuálne napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 zo dňa 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie vecí a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

11. Z obsahu dovolania vyplýva, že žalovaní namietali nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia,

najmä to, že súd prvej inštancie sa neriadil právnym názorom, že aj v prípade, že zabezpečovaný záväzok nevznikol z písomnej zmluvy o pôžičke, ale z ústnej zmluvy, alebo zo zmluvy inominátnej, nevylučuje to vznik a existenciu záväzku žalobcov voči žalovaným; nedostatočne vyhodnotené čo bolo obsahom právneho vzťahu medzi žalovanými a žalobcami, ktorého obsah bol vyjadrený v zmluve o pôžičke; riadne nevysvetlený názor odvolacieho súdu, že za podstatnú a rozhodujúcu otázku považovalo len skutočnosť, či vo vzťahu k sume 44.760 eur došlo k jej odovzdaniu zo strany žalovaných žalobcom.

12. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Z odôvodnení oboch rozhodnutí sú zrejmé právne úvahy odvolacieho aj okresného súdu, ktoré viedli k prijatiu konečného záveru. Súd prvej inštancie spolu s odvolacím súdom uviedli, čo je predmetom konania, aké skutočnosti tvrdili sporové strany, z ktorých vykonaných dôkazov vychádzali, ako ich vyhodnotili, jasne a zrozumiteľne vysvetlili, ktoré skutočnosti vzali za preukázané, teda z akého skutkového stavu veci vychádzali, ktoré ustanovenia zákona aplikovali a ako vec právne posúdili a zároveň sa vysporiadali s podstatnými vyjadreniami a námietkami strán konania.

12.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia (bod 66.) riadne v zmysle zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu dôvodil, že sa zamerával na dokazovanie a posúdenie právnej veci v súlade s inštrukciou súdu druhej inštancie a dôsledne skúmal, či medzi žalobcami a žalovanými vznikol záväzkový vzťah, a to či už titulom zmluvy o pôžičke, titulom inominátnej zmluvy resp. titulom bezdôvodného obohatenia. V danom prípade sa súd prvej inštancie zaoberal vyriešením prejudiciálnej otázky platnosti zmluvy o pôžičke a po vykonanom dokazovaní mal za to, že táto nie je platná. Pre platnosť zmluvy prihliadal nielen na podpísanie písomného vyhotovenia zmluvy o pôžičke dňa 12. 2. 2015, ale najmä na reálne odovzdanie predmetu pôžičky - sumy vo výške 44.760 eur žalovanými žalobcom.

12.1.1. Odvolací súd sa s uvedeným názorom stotožnil, pričom uviedol, že „Rozhodnutie súdu vychádza zo záveru o neexistencii záväzku žalobcov voči žalovaným, ktorý mal byť predmetom zabezpečenia podľa záložnej zmluvy zo dňa 12. 02. 2015, lebo nebol naplnený reálny kontrakt- zmluva o pôžičke podľa ustanovení písomnej zmluvy reálnym plnením, ani nebola preukázaná existencia iného právneho titulu, z ktorého by vznikol záväzok žalobcov voči žalovaným, a ktorý by bol predmetom zabezpečenia podľa obsahu zmluvy o zriadení záložného práva. Odvolatelia svoju procesnú obranu smerujú k úvahe, že aj keď nebol naplnený reálny kontrakt zo zmluvy o pôžičke, medzi stranami sporu nepochybne existuje záväzok majúci povahu nepomenovanej zmluvy, z ktorej vyplýva povinnosť žalobcov podieľať sa na záväzkoch spoločnosti Odysseus s.r.o., ktorá povinnosť je spôsobilým predmetom zabezpečenia podľa záložnej zmluvy. Tieto úvahy žalobcov však nemajú oporu vo výsledkoch vykonaného dokazovania. Súd v konaní prihliadajúc na obsah listinných dôkazov, výpovede sporových strán, tieto hodnotil zodpovedajúco zásadám formálnej logiky a dospel k správne záveru, že žalobcovia uniesli dôkazné bremeno o svojich tvrdeniach, že im nesvedčí žiadny záväzok zo zmluvy o pôžičke, vo vzťahu ku ktorej bola zriadená zmluva o záložnom práve k ich nehnuteľnosti - bytu a neboli zistené ani iné okolnosti svedčiacie o tom, aby zmluva o záložnom práve zabezpečovala splnenie iného peňažného záväzku žalobcov voči žalovaným.“

12.2. Súd prvej inštancie sa vo svojom rozhodnutí taktiež rozsiahlym spôsobom vysporiadal čo bolo obsahom zmluvy o pôžičke. Odvolací súd zhodne vyhodnotil, že „V prejednávanej veci bolo v písomnej zmluvy dohodnuté, že finančné prostriedky v rozsahu 44.760 eur majú byť poukázané na účet žalobcov ako dlžníkov. Pre založenie platného právneho úkonu, neboli rozhodujúce motív, pohnútky (riešenie tvrdených ekonomických problémov spoločnosti Odysseus s.r.o), či zdroj požičaných finančných prostriedkov, podstatná bola prejavovaná vôľa poskytnúť dohodnutý finančný obnos titulom pôžičky“.

12.3. Následne odvolací súd na základe vykonaného dokazovania dospel k riadne odôvodnenému záveru, že „Žalovaných zaťažovalo dôkazné bremeno o tom, že plnenie pre spoločnosť Odysseus s.r.o. je plnením z titulu pôžičky, resp. plnením za žalobcov ako vklad do podnikania, ktoré dôkazné bremeno

neuniesli. V konaní neboli preukázané ani ich tvrdenia, že prostriedkami z úveru hradili už skôr vzniknuté dlhy spoločnosti, nie ich osobné záväzky, lebo zmluva o stavebnom sporení s Prvou stavebnou sporiteľňou a.s z roku 2012 bola uzavretá ako s dlžníkom so žalovaným v 1. rade, výpis z účtu vedený na spoločnosť CK Odysseus s.r.o. zo dňa 20. 6. 2012, na ktorý mali byť prostriedky z úveru od Prvej stavebnej sporiteľne vložené vypovedá len o vklade sumy 20.000 eur a zároveň o výbere sumy 10.000 eur žalovaným v 1. rade. Z konania tiež nepochybne vyplýva, že nebolo možné preukázať existenciu záväzkov spoločnosti CK Odysseus s.r.o., keď zo strany žalovaného v 1. rade neboli poskytnuté účtovné doklady a žalobcovia sa museli v osobitnom súdnom konaní Okresného súdu Košice I vo veci 31Cb/84/2018 domáhať uloženia povinnosti na nahliadnutie do týchto dokladov, ktorá povinnosť napriek vyhovujúcemu rozsudku nebola spoločnosťou splnená. ... Neexistencia zabezpečenej pohľadávky znamená, že neexistuje ani záložné právo, teda niet čo zabezpečiť. Pretože výsledky vykonaného dokazovania preukázali tvrdenie žalobcov, že im nesvedčí žiaden záväzok zo zmluvy o pôžičke ani z iného právneho titulu voči žalovaným, ktorého splnenie by bolo v súlade s vôľou strán zabezpečené zriadením záložného práva zmluvou z 12. 02. 2015, súd správne uzavrel, že zmluva je neplatná a záložné právo neexistuje. Rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo preto ako vecne správne potvrdené vrátane súvisiaceho výroku o náhrade trov konania, ktorým súd zákonom zodpovedajúcim spôsobom podľa § 255 ods. 2 CSP zohľadnil vhodný pomer procesného úspechu sporových strán v konaní.“

13. K námietkam dovolateľov týkajúcich sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán významnými pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

14. Z prieskumnej povahy dovolacieho konania a z charakteru dovolacieho konania vyplýva, že dokazovanie sa v ňom nevykonáva a dovolaciemu súdu ani neprislúcha prehodnocovať dôkazy vykonané v konaní na súdoch nižšej inštancie. To akým spôsobom súd vykonáva a vyhodnocuje jednotlivé dôkazy, na ktoré prihliadne a v akej miere, je vždy vecou konajúceho súdu. Dovoláním sa nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolateľmi tvrdené nesprávne hodnotenie dôkazov nie je preto spôsobilé založiť bez ďalšieho zmatečnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd v posudzovanom spore nezistil v postupe súdu nižšej inštancie pochybenia alebo vady v procese dokazovania a jeho hodnotenia, predstavujúce porušenie práva žalobcu na spravodlivé súdne konanie.

15. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúca z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha:

C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). V prípade nesprávnosti hodnotenia dôkazov však nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Porušením práva na spravodlivý proces nie je pritom iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany sporu.

16. To, že dovolateľ so skutkovými závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasil a nestotožnil sa s nimi, nemôže samo osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Žalobca preto neopodstatnene namieta, že mu odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

18. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd v konaní nepostupoval spôsobom, ktorý by bol v rozpore s kogentnými procesnými ustanoveniami, a ktorým by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolatelia neopodstatnene namietajú nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie ich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie žalovaných ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

19. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní úspešná, preto jej dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.